

בש"פ 5670/18 - עמירה עובידה נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 5670/18

לפני: כבוד השופט י' אלרון

העורר: עמירה עובידה

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

ערר על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (השופט מ' בר-עם) במ"ת 58256-04-18 מיום 27.6.2018

בשם העורר: עו"ד נאיל זחאלקה

בשם המשיבה: עו"ד חיים שוייצר

החלטה

1. ערר לפי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה-מעצרים), התשנ"ו-1996 על החלטת בית המשפט המחוזי בירושלים (השופט מ' בר-עם) במ"ת 58256-04-18 מיום 27.6.2018 להורות על מעצרו של העורר עד תום ההליכים המשפטיים המתנהלים נגדו.

2. נגד העורר הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של מגע עם סוכן חוץ, לפי סעיף 114(א) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: חוק העונשין). יצוין כי כתב האישום הוגש גם נגד נאשם נוסף (להלן: הנאשם הנוסף), אשר עניינו אינו נדון במסגרת ערר זה.

עמוד 1

ברקע כתב האישום עומדת חברותו של העורר בארגון הטרור חמאס, כמו גם העובדה כי ריצה בעבר עונש מאסר בגין מעורבות קודמת בפעילות טרור.

על פי המתואר בכתב האישום, הציע הנאשם הנוסף לעורר להתלוות אליו לטיול בטורקיה. העורר נענה להצעה, וביום 30.8.2017 נסעו השניים לטורקיה, שם נפגשו מספר פעמים עם פעילים בארגון חמאס (להלן: פעילי החמאס), ביניהם מחמוד בן אחמד מוחמד עטון (להלן: מחמוד).

במהלך אחת הפגישות, ולאחר שהנאשם הנוסף נמצא זכאי למענק כספי מארגון חמאס בשל תקופה שבה ריצה עונש מאסר בגין חברותו בארגון, ביקש העורר ממחמוד, באמצעות הנאשם הנוסף ובאופן ישיר, לסייע לו בבירור זכאותו לתגמול כספי דומה. לאחר שערך מספר בירורים השיב מחמוד לעורר כי אינו זכאי לתגמול מעין זה.

למחרת אותה פגישה, הציעו מחמוד ופעיל חמאס נוסף לעורר לקדם באמצעותו ייצוא וייבוא סחורה מטורקיה לישראל. העורר "סבר כי מדובר ברעיון טוב", כלשון כתב האישום, אך בסופו של דבר לא נענה להצעה, בשל מצבו הכלכלי.

3. בדיון שהתקיים בפני בית משפט קמא הסכים בא-כוח העורר לקיומן של ראיות לכאורה, אך טען ש"עוצמתן נמוכה". לבקשתו, וחרף התנגדות המשיבה, הורה בית משפט קמא על הגשת תסקיר מעצר אשר יבחן את האפשרות לשחרר את העורר לחלופת מעצר.

כאמור בתסקיר המעצר, שירות המבחן התרשם כי העורר אינו מתאים להשתלב בהליך טיפולי, וכי אין בחלופה המוצעת כדי לצמצם את רמת הסיכון הנשקפת ממנו. משכך, לא המליץ שירות המבחן על שחרור העורר לחלופת מעצר.

4. בית משפט קמא קבע, בתום דיון שנערך בפניו ביום 27.6.2018, כי עוצמתן של הראיות לכאורה להוכחת אשמתו של העורר "מספקת", כלשונו, כדי להצדיק את מעצרו של העורר עד לתום ההליכים, וזאת בשים לב ל"עוצמתה של חזקת המסוכנות הסטטוטורית" אשר מקימה העבירה המיוחסת לעורר. בית המשפט הדגיש כי החלטתו התקבלה בשים לב לאמור בתסקיר המעצר ולהיעדר המלצה מטעם שירות המבחן לשחרור העורר לחלופת מעצר, אולם ציין כי "אין באמור כדי למנוע הגשת בקשה לעיון חוזר עם חלוף הזמן או ככל שיחול שינוי בנסיבות".

מכאן הערר שלפניי.

טענות הצדדים

5. לטענת העורר, שגה בית משפט קמא בכך שהסתפק באמירה כללית לפיה "נמצאו ראיות בעוצמה מספקת", ולא קיבל את טענתו לפיה חולשת הראיות הקיימות בעניינו, לצד נסיבות המעשה המתוארות בכתב האישום, אינן מצדיקות את מעצרו עד תום ההליכים.

בהקשר זה טוען העורר כי מטרת נסיעתו לטורקיה הייתה בילוי בלבד, וכי ההצעה לקדם עבודה משותפת בינו לבין פעילי החמאס שפגש הייתה רק אחד מבין נושאים רבים שעלו במסגרת השיחות ביניהם. עוד נטען כי ניסיונו של העורר לברר את זכאותו לתגמול כספי מארגון חמאס נבע מתוך "אינסטינקט טבעי", כלשונו, לאחר ששמע כי הנאשם הנוסף זכה במענק כספי דומה, והיה מעוניין לזכות גם הוא בסכום כסף "ללא מאמץ", כהגדרתו.

לפיכך, נטען כי נסיבות המעשה והראיות לכאורה בעניינו של העורר מצביעות על כך שאופיים של המפגשים בינו לבין פעילי החמאס היה חברתי בלבד, וכי אין בראיות אלה כדי להוכיח כי המפגשים נערכו מתוך כוונה לפגוע בביטחון המדינה.

6. מנגד, בא-כוח המשיבה סומך את ידו על החלטת בית משפט קמא, וטוען כי עצם קיום המפגשים בין העורר לבין פעילי החמאס, בצירוף העובדה כי לפחות חלק ממפגשים אלו נערכו ברצון העורר, מהווים ראיה לכאורה אשר די בה כדי להצדיק את מעצרו עד תום ההליכים. כן חזר בא-כוח המשיבה על האמור בתסקיר המעצר, לפיו אין בחלופה המוצעת כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מן העורר.

דין והכרעה

7. לאחר עיון בערר על נספחיו, ולאחר ששמעתי את טענות הצדדים בדיון שנערך לפניי, הגעתי לכלל מסקנה כי דין הערר להידחות.

8. אין בידי לקבל את טענת העורר כי הראיה הלכאורית הנטענת על-ידי המשיבה אינה מספקת לצורך מעצרו עד תום ההליכים.

במקרה דנן, אין חולק כי העורר קיים ביודעין מגע עם סוכן חוץ. די בכך כדי לקיים את דרישת סעיף 21(ב) לחוק המעצרים לקיומן של ראיות לכאורה לצורך מעצרו של העורר עד תום ההליכים, שהרי לשם הרשעה בעבירה לפי סעיף 114 לחוק העונשין די בכך שהיה במעשיו של העורר כדי להביא לפגיעה בביטחון המדינה, ואין הכרח כי פגיעה כאמור תיגרם בפועל (ראו ע"פ 6833/14 נפאע נ' מדינת ישראל (31.8.2015)).

הדברים עולים אף מלשונו של סעיף 114 לחוק העונשין, כלהלן:

114. (א) מי שקיים ביודעין מגע עם סוכן חוץ ואין לו הסבר לכך, דינו - מאסר חמש-עשרה שנים.

(ב) ניסה אדם ליצור מגע עם סוכן חוץ, או שביקר במקום מגוריו או במקום עבודתו של סוכן חוץ או נמצא בחברתו, או שנמצא ברשותו שמו או מענו של סוכן חוץ ואין לו הסבר סביר לכך, דינו כדין המקיים מגע עם סוכן חוץ.

(ג) בסעיף זה, "סוכן חוץ" - לרבות מי שיש יסוד סביר לחשוד בו כי עסק, או נשלח לעסוק, מטעם מדינת חוץ

או ארגון מחבלים או למענם, באיסוף ידיעות סודיות או במעשים אחרים העשויים לפגוע בבטחון מדינת ישראל וכן מי שיש יסוד סביר לחשוד בו שהוא חבר בארגון מחבלים או קשור בו או פועל בשליחותו.

(ד) לא יורשע אדם לפי סעיף זה אם הוכח לבית המשפט שלא עשה ולא התכוון לעשות דבר שיש בו כדי להביא לידי פגיעה בבטחון המדינה.

במקרה דנן מקבלים הדברים מקבלים משנה תוקף, מאחר שהמעשים המיוחסים לעורר אינם מתמצים בעצם קיומה של פגישה בלבד עם סוכן זר, אלא, כפי שפורט בכתב האישום, במסגרת הפגישה נדונה האפשרות לשיתוף פעולה עתידי בין העורר לבין חברי הארגון אותם פגש, גם אם בהקשר עסקי, ועל כך יש להוסיף את הבירור שערך העורר באשר לזכאותו לקבל כספים מהארגון בגין מעורבותו בפעילות טרור.

יובהר כי מקומן של טענות העורר באשר לאופיו ומהותו של המפגש, כמו גם באשר לשאלה המשפטית האם העורר חוסה תחת כנפי ההגנה הקבועה בסעיף 114(ד) לחוק לפיה "לא יורשע אדם לפי סעיף זה אם הוכח לבית המשפט שלא עשה ולא התכוון לעשות דבר שיש בו כדי להביא לידי פגיעה בבטחון המדינה", להתברר בעתיד במסגרת ההליך העיקרי.

לנוכח האמור, לא ראיתי מקום להתערב בקביעתו של בית משפט קמא בדבר קיומן של ראיות לכאורה לצורך הליך זה.

9. זאת ועוד. העבירה בה הואשם העורר חמורה ביותר, והיא נועדה למנוע סיכון רב לביטחון המדינה, אזרחיה ותושביה. עבירה זו אף מקימה חזקת מסוכנות סטטוטורית, בהתאם להוראות סעיף 21(א)(1)(ג)(2) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996.

שירות המבחן התרשם אף הוא, כעולה מתסקיר המעצר, כי אין בחלופת המעצר שהוצעה כדי לאיין את המסוכנות הנשקפת מהעורר, ולא הונחה בפניו או בפני בית משפט קמא כל חלופה מתאימה אחרת.

גם מסיבה זו אין מקום להיעתר לערר שבפניי.

10. נוכח כל האמור, לא מצאתי כי יש מקום להתערב בהחלטת בית משפט קמא.

11. אחתום בהבהרה, ברוח דבריו של בית משפט קמא, כי העורר אינו מנוע מהגשת בקשה לעיון חוזר עם חלוף הזמן, או ככל שיחול שינוי בנסיבות, בכלל זה כאשר תימצא חלופה אחרת וראויה על ידו.

12. סוף דבר, הערר נדחה.

ניתנה היום, כ"ז באב התשע"ח (8.8.2018).

שׁוֹפֵט

עמוד 4
